D. MICHAELIS ALBERTI,
OTENTISS. REGIS PORUSSIÆ CONSILIARII AULICI,
EDICINÆ PROFESSORIS PUBLICI ORDINARII, PHILOS.
NATUR. EXTRAORD. REIPUBL. NORIBERG. PHYS.
ORDIN. ACADEM. NAT. CURIOS.
COLLEGÆ,

*PROPEMPTICON INAUGURALE*
*DE*

# FALSO SENSU MEDICO NATURÆ CORPOREÆ HIPPOCRATICO.





Um ante præterlapſum tempus peculiari programmate Inaugurali ex *Hippocrate* & fidis atque ingenuis illius ſequacibus commonſtraverim quod per *naturam* non *corporeum*, ſed *incorporeum* principium agnoſcendum ſit, & *verum Senſum medicum naturæ incorporeæ Hippocraticum* commendaverim, ita placuit hac occaſione de *Falſo Senſu Medico Naturæ corporeæ Hippocratico* paucis diſſerere, ut pro meliori *Naturæ* intellectu ex ipſis *antiquitatis* ruderibus illuceſcat, quodnam ſubjectum aut prædicatum hoc nomine *dignum* deprehendatur, aut *genuinas* functiones, *naturæ* competentes, ritè & perite adminiſtrare valeat: Sed ne in hac conſideratione in *vulgarem* labyrinthum incidamus, præſtat ante omnia *communes* acceptiones naturæ probè noſſe & providè diſcernere, ſiquidem non ſufficit ad illas *obſoletas* authoritates provocare, quod hic hanc, alius aliam *qualitatem* per naturam intellexerit, aut quod veteres ſatis ſæpe de *natura corporis* tractave-

rint & differuerint, cum sane de *natura* tot *sensus* valeant, quot fere *capita* sunt; illud vero necessarium atque utile erit disquirere, an *generalis* quidam conspectus & conceptus de natura ab omni ferme tempore inveniri queat, & an peculiaria *prædicata* de natura, rationi & communi acceptioni *conformia*, occurrant: Etenim quem latet hodienum, qui vel primis labris degustavit physicam scholasticam, quod per naturam variæ *qualitates corporeæ* intelligantur & declamentur? de eo vero vicissim quæstio movetur, an hic sit *verus* sensus, qui naturæ competit! neque etiam tyronem medicinæ subterfugere aut latere potest, quod *Hippocrates* passim de *natura corporis* verba faciat; illud potius in quæstione est, an hic sit verus sensus *medicus* naturæ Hippocratis? quem vero porro latet quam *abusiva*, impropria, contorta, coacta & cæca sæpe hæc naturæ acceptio & accusatio passim sit, ut *qui affectionem* alicujus subjecti aliter exprimere aut *effectum* in aliquo negotio aliter explicare, vel certas *conditiones* aliter denominare *nescit*, mox ad hoc *asylum* confugiat, & *naturam* hujus vel illius rei culpare & significare soleat, ita ut fermè notio naturæ *communis juris* facta fuerit, & ens, natura, indoles, status &c. vulgaribus illis nominibus accenseri debeant, quibus interdum obscurum per æque obscurum indicatur: & hæc *simplicitas* in denominandis circumstantiis, non satis *manifestis*, per generales & communes ejusmodi notiones ab ipsa *antiquitate* promanavit, utpote quæ distincta, perspicua & sufficienti cognitione causarum atque nexuum destituta, ad ejusmodi *generales* notiones confugit, adeo ut satis evidens *ignorantiæ* proles atque testimonium sit, quando veteres de *natura corporis* locuti sunt, quippe quæ appellatio ipsis nihil aliud fuit, quam certa, peculiaris, principalis, selecta aut generica & *obscura* neque satis cognita *qualitas* rei & *corporis*, uti hodienum dici solet, es ist seine Art, seine Natur,

tur, seine Eigenschafft, seine Qualität, oder es hat eine besondere Beschaffenheit darmit. Siquidem vicissim veteribus in more positum fuit, quasi in *compendio* & uno nomine totum *complexum* alicujus rei & corporis cum singulis notabilibus circumstantiis, *naturæ* notione denotare, quem *antiquatum* morem posteritas indies adhuc imitatur: non quidem operæ pretium esse duco latius conquirere & recensere, quomodo veteres & præcipuè Hippocrates naturam applicaverint, ad partium & corporis qualitatem & quantitatem, ad partium imprimis sic dicta elementa, mixtionem, texturam, structuram, connexionem, figuram, numerum, magnitudinem, ut & ad varias earundem qualitates, & qualitatum rationes & modum essendi & existendi, siquidem passim de natura caloris, frigoris &c. & meditati & speculati sunt: utpote in qua naturæ appellatione & accusatione haud parci, quin rectius liberales fuerunt, quia *volubilis* hæc enunciatio *simplicitati* antiquitatis admodum conformis est: Quanquam vero passim venerabilis Senex naturæ corporis mentionem faciat, tamen assiduos lectores scriptorum Hippocraticorum minime latere potest, quanta discretione differat de natura corporis, & de illa altera natura, quæ usui *reali*, practico & exquisitè *medico* congruit, ita ut mox simplex contextus monstret, quod sensus naturæ *medicatricis* Hippocrati longe *nobilior* fuerit, quam sensus nude *physicus* sive consideratio naturæ *corporeæ* in medicina: unde etiam cum eximia emphasi *Libr. de arte* dicit: *si quis enim artis facultatem ad ea quæ artis non sunt, aut naturæ, ad ea, ad quæ minimè apta est, requirat, is istud non intelligit magis ad insaniam cum ignorantia conjunctam, quam ad imperitiam accedere.* Unde etiam minime ipse Hippocrates tanta *prædicata* de natura *corporis* sive *physica* proponit, quanta de natura *medica*, sive *medicatrice* commendat atque describit: quodsi etiam interdum senex ille cognitionem naturæ corporis



appro-

approbaverit & commendaverit, tunc minime judicandum est quasi hanc præ illa, morborum *medicatrice* natura, ad usus *medicos* collaudauerit, cum nullibi eadem *elogia* de *corporis* natura proferat, quæ de altera producit, ita ut Hippocrati, medicorum Principi, *differentia* eximia usitata sit, inter naturam, *sine medico* & arte, medicatricem & *naturam corporis*, quæ *arte* indiget: quod vero natura illa *materialis*, mere *physica* & corporea, sensui & usui *medico* non subserviat, neque Hippocratis natura morborum *medicatrix* existat, satis superque edocet, quod corpus *læsum* se ipsum restituere, *curare*, reparare, corrigere & redintegrare nequeat, aut quod natura corporis læsa & *corrupta*, sibi ipsi consilium & *opem* ferre non possit; ubi frustraneum est illud refugium & in angustiis conquisitum asylum advertere & applicare, quod nihilominus, hæc ita fiant, quia Deus ita voluerit fieri: in quo crasso & ab omni ingenua Philosophia alieno errore hæret *Sydenhamius* quando in *Operibus Medicis* de *morbis acutis Sect. II. cap. 2. ad finem* de natura hunc conceptum profitetur: *Ego enim quoties naturam nomino toties causarum naturalium complexum quendam significare volo; quæ quidem causæ brutæ licet, atque omni consilio destitutæ, non tamen sine summo consilio reguntur, dum suas quæque operationes edunt, suosque effectus exequuntur: nimirum supremum illud Numen, cujus vi producta sunt omnia, & a cujus nutu dependent infinita sua sapientia sic disponit omnia, ut ad opera destinata, se certo quodam ordine atque methodo accingant, neque frustra quicquam molita, neque nisi quod optimum est ac toti rerum Fabricæ, suisque privatis naturis maxime accommodum exequentia perinde atque avtomata non pro suo sed artificis consilio moventur:* ubi sane cum Theologo eximii nominis exclamare debeo: Der liebe fromme GOtt muß leider vielmahl der Boßheit und Blindheit der Menschen Deck-Mantel und Lücken-Büsser seyn: & licet Sydenhamius operationes naturæ medicas probè

&

& accurate obſervaverit & commendaverit, tamen in eo craſſe aberravit, quod tam vulgarem & plebejum intellectum de natura prodat & tam celebres functiones, adminiſtrationes & directiones confuſo modo *corporeis* affectionibus adſignet & in ſubſidium communis inſcitiæ, ad *vim, nutum* & *voluntatem* divini Numinis provocet: endemius hic & perpetuus error eſt, quando demum in extremis anguſtiis, dum rationales deductiones & connexiones deficiunt, voluntas Dei accuſatur, quaſi hic fons veritatis *tunc* patronus & *protector falſiſſimarum* talium ſpeculationum eſſe debeat: abſit a me longiſſime, ut Deum benigniſſimum, cui ſempiternus imo æternus honor, laus, gloria & veneratio tribui debet, tantis *figmentis* & aliis ludicris opinionibus dehoneſtem. Neque etiam porro tam frivolè & præcipitanter ſentiendum eſt, quod *notio Naturæ* nudum quoddam refugium aut *aſylum* conſtituat. Siquidem ipſa vox ſubinde verum *characterem* atque *officium* Naturæ denotat, ut adeo minime ut ſonus otioſus aut in actu ſignato, ſed in actu exercito accipi debeat, & ſubinde natura id ipſum ſit, quod per vocem Naturæ indicatur, videlicet *principium generationis* & *conſervationis*, quippe qui ſenſus haud præjudicioſus, vanus aut ſterilis ſed *realis* eſt: ob id potius infero, quod Hippocrates, dum de *natura corporis* aut natura corporea loquitur, ſenſu *improprio*, abuſivo & *imperfecto* nomine naturæ utatur, utpote quæ non eſt *morborum medicatrix*, dum facultates & qualitates corporis læſæ aut corpus læſum non mederi, vel læſionem emendare & curare poteſt: unde rectius aſſero, quod dum Hippocrates de *Natura* juxta medicum ſenſum loquitur, longe aliam imo digniorem cauſam intelligat, quam crudum, craſſum *corpus*, ejusdemque affectiones: quod vero ipſe Senex non magis perſpicue indicaverit, quænam illa natura ſit, id condonandum eſt implicationi antiquitatis, dum ſententiæ de natura in diverſas partes abierunt: interea illud ſatis aperte cognoſci poteſt,

quod

quod e diversis *effectibus* Hippocrates agnoverit & observaverit, naturam *corporis* non esse naturam *morborum* & *medico* sensui accommodatam: & quis tantas *potestates* facile naturæ corporeæ adscribere poterit, quales in exquisitis morborum *curationibus* indies advertuntur, hinc ars famulatur naturæ, & natura monstrat vias atque methodos, quas ars imitari debet, imo ars ex sua potestate & quidem citra naturæ concursum non nisi crassissimos actus & effectus committit, uti aperte *Galenus de Constit. art. c. 12.* profitetur: *Natura enim & Medicus eorum quæ corpori boni causa sunt auctores existunt: sunt tamen alia naturæ alia medicis negata & concessa: naturæ quidem impossibile est ita os confractum, ut ejus partes à nativa sede aberrent membrumque distortum sit corrigere & confirmare, quod medicis possibile est: quemadmodum & luxatum medicus reponere potest, natura non potest: contra cavum ulcus carne replere natura potest; medicus non potest, sicut ex semicoctis aut crudis aliquid concoquere: sed in his medicus naturæ famulatur.* Et cum singulæ illæ *apparentes* demonstrationes, quæ naturam corpoream evincere debent, nullo modo *cohæreant*, aut sinceræ & fide dignæ, sed valde *contortæ* & *coactæ* sint, ita minime ingenuum Senem culpare volo, quasi ob *defectum* sufficientis cognitionis maxime *physicæ* præter naturam corpoream, aliam sapientem & prudentem naturam agnoverit, & accusaverit, utpote qui effectus, naturæ *sapienti* competentes, non nisi naturæ *corporeæ* tribui debeant: ast cum fundamentum hujus asserti *infirmum* existat & ante citata Sydenhamii opinio de natura supposititia sit & innumeris objectionibus solidis obnoxia, ita constanter assero, quod natura *corporea* Hippocratis, non illa sit, quæ *medico* sensui quadrat: Etenim ordines illi, successus, decursus, effectus & eventus, quot quot in actu, corpus *conservante* ordinario æque ac extraordinario conspiciuntur, minimè a *necessitate* quadam *physica* pendent, sed *altiori directorio* indigent: unde si quis venenum hauserit, tunc apparatus illi

extre-

extremè impetuosi emetici & cathartici neque à veneno neque à structura corporis pendent, sed illam salubritatem involvunt, quo perniciosum venenum sine ulla mora cum strenua & præcipiti activitate rejiciatur & è corpore exterminetur, & licet in tali *extrema necessitate* actus & effectus quidam coincidant, qui *proxime* cum tali salutari eventu haud cohærent, tamen propterea iidem non *irrationales* aut absolute confusi & tumultuarii sunt, licet *irregulares* & sub tanta angustia vagi sint: quo spectat parallelum exemplum, quod indies in *moralibus* negotiis occurrit, quando quisquam in *extremo* gradu commotionis patheticæ constitutus est, quomodo haud singulæ operationes *proxime* cum *scopo* conveniant, licet *generice* cum eodem cohæreant &c. &c. ex quibus brevi tantum prælibatione demonstro quod I) Hippocrates in agnitione naturæ alio quam *Physico* sensu accipiendæ, haud ignarus fuerit, quod II) natura sensui *medico* accommodata, longe *dignior* sit, & quod III) natura *corporea* non respondeat vero sensui medico *Hippocratico*. Et quanquam numerosas hujus considerationis demonstrationes proferre queam, tamen spatium & occasio hac vice plura non admittunt: Placuit hæc pauca præmittere & prælibare, dum propositum est describere & publice commendare honestam prosapiam, modestam indolem & laudabiles profectus

## DNI. LUDOVICI JULII JAQVEMIN, MEDICINÆ CANDIDATI DIGNISSIMI.

NAtus hic est Brunsvigæ A. 1692. d. 22. Februarii. Patre Viro Amplissimo *Dn. Petro Jaquemin*, Gallo ob religionem profugo, & Matre Honesta & virtutibus clara *Sybilla Catharina Dunckers* Zellensi: ab hisce suis laudatis parentibus in omnibus bonis moribus educatus, quamprimum anni idonei accreverunt sincera cura Zellas missus est, quo in principiis fidei & studiorum honestorum rudimentis instrueretur, ubi etiam per singu-

lasClasses industriam suam admodum comprobavit donec A. 1706. eo usque profectus illius maturuere ut Primæ Classis discipulis annumeratus fuerit Rectore Viro Præcellentissimo *Dn. M. Delio* & Con-Rectore Viro Præclarissimo *Dno. Overbeckio*, quo tempore charissimi sui Patruelis *Dni. Gaudon* Summe beati Principis DOMINI GEORGII GVILIELMI Ducis Brunsvic. & Luneb. Sereniss. Capellæ Magistri hospitio & Favore usus est: postea in Patriam revocatus & in Gymnasium Martineum receptus sub laudabili industria Rectoris tunc temporis meritissimi *Dni. Gebhardi* (cujus ædibus etiam usus fuerat) & Con-Rectoris *Dni. Pohlmanni* studia sua continuavit:

Tandem An. 1709. Academiam Grœningensem adiit & d. 16. Septembr. studiosorum numero associatus est, Rectore t. t. Magnifico *Dno. Alex. Arnoldo Pagenstechero* JCto: mox vero apud Excell. *Dn. Rossal* Philos. Prof. varia Collegia Philosophica sedulo frequentavit: deinde etiam studio Theologico operam dedit, & manuducente Summe Rev. *Dno. Hulsio* S. S. Theol. D. & Prof. Prim. explicationem Comp. Theol. Joh. à Marck audivit. A. 1710. Fridericianam nostram accessit & d. 15. Maji sub Generoso & Consultissimo Dno. *de Boden* t. t. Magnifico Rectore in album studiosorum translatus est: postea Consult. *Dn. Gundlingii* & Dn. D. *Rudigeri* Collegia Philosophica, Excellent. *Dn. Wolffii* Collegia Mathematica & Physica cum singulari industria visitavit: In Theologicis & orientalibus linguis privatissima informatione Dni. *M. Wurtzleri* usus & proinde aliquoties hic loci in Ecclesia Gallica publicas sacras orationes sive conciones habuit. Ob sanitatis & præcipue pectoris imbecillitatem sacrum hoc studium permutavit cum Medico & A. 1711. Jenam se contulit, ubi d. 28. Octobr. Rectore Magnif. *Dn. Slevogtio* Medico in numerum studiosorum receptus fuit: in qua celebri Academia Philoso-

phica

phica ſtudia continuavit, ſub manuductione Virorum Excell. & Clariſſ. Dnrum. *Syrbii, Gerhardi & Stollii*; in Mathematicis vero Phyſicis & Geographicis *B. Hambergeri & Ehrenbergeri* introductione uſus eſt. In hiſtoricis Excell. Dn. *Struvii* fidelitatem expertus, & notitiam ſtatuum Imperii noſtri Romano-Germanici ad ductum Celeb. Cocceji hauſit à Doctiſſ. Dno. *Ricchardo* Bibliothecæ Præfecto. In Medico foro eximie celebrat Patrocinium & dexteritatem Illuſtris Dni. *Wedelii Senioris*, quem in Materiam medicam, compoſitionem formularum, ſimplicium Notitiam & Politicam Medicam indefeſſe legentem, cum multa voluptate & induſtria audivit: Deinde Excell. Dn. D. *Slegvotii* dexteritate in Anatomicis, Chirurgicis & Botanicis fructus eſt, quem tria cadavera feminei & unum maſculini ſexus exactè & publicè diſſecantem vidit: porro Exc. D. D. *Wedelii junioris* Favorem collaudat, cujus convictorio & hoſpitio uſus eundemque Inſtitutiones Medicas, Phyſiologiam, Pathologiam, chymiam, compoſitionem formularum, methodum medendi ad Walæi mentem & Semilogiam dextre & ſolide docentem & in anatomia cadaveris maſculini publica occupatum ſedulo adiit: Non minus adhuc varia collegia & totum curſum medicum, multo fervore & laudabili induſtria pertractavit, ducibus Viris Excellentiſſimis Dn. D. *Fickio, Teichmeyero & Hilſchero*: Quibus Collegiis ſingulis feliciter finitis denique Collegium in B. Struvii Jurisprudentiam præeunte prælaudato D. D. F. G. *Struvio* B. authoris digniſſimo filio, ut & in eundem authorem commentantem *D. D. Pragemannum* frequentavit: denique anno præterito denuo Menſe Majo noſtram Academiam petiit, & Excellentiſſimi Dn. *D. Hoffmanni*, Collegæ Honoratiſſimi, Lectiones privatas in Therapiam Febrium & Anatomiam publicam indefeſſe viſitavit: cujus Favorem & fidelitatem etiam publice cum multa veneratione confitetur: nec non iterata ſolertia Excellen-

tiſſimi *D. Wolffii* Collegia Mathematica frequentavit: Me etiam privatisſimo ſtudio & labore in univerſam Praxin Medicam commentantem audivit. Præter ſingulam hanc eximiam & laude omnino dignam ſolertiam, Linguas, Gallicam, Italicam, & Anglicam, nec non alia honeſta exercitia & Muſicam excelluit. Poſteaquam itaque hoc ſtudium feliciter percurrit, & in qualibet ſcientia maxime vero Medica, egregios Profectus nactus eſt, ſecum conſtituit in noſtra Academia ſummos artis honores petere: ob id non modo Facultati noſtræ ſeſe ſingulari ſua capacitate, eruditione & modeſtia probavit, ſed & in conſuetis examinibus talem exhibuit, qualem nobis ex hactenus commemorata ſolertia promiſimus, & quem tantis honoribus maxime dignum declaramus: Ultimum eſt quo Inaugurali Specimine *Curam per Expectationem* publica reſponſione & diſputatione defendat, id quod b. c. d. proximo d. XXVIII. Maji fiet: Ad quem actum Solennem Magnificum Academiæ ProRectorem, Illuſtriſſimos, Illuſtres, Summe Reverendos, Excellentiſſimos, Conſultiſſimos, Amplisſimos, Clarisſimos, Spectatisſimosque Patronos, Proceres, Hoſpites, Fautores & Cultores officioſisſime & humanisſime invito. P. P. Halæ Magdeb. d. XXVII. Maji. A. O. R. MD. CC. XVIII.

